

SLAVNOSTNÍ VEČER 26. ÚNORA 2018

v Rezidenci primátorky hlavního města Prahy,
Mariánské náměstí 1/98, 110 00 Praha 1

Skladby Gideona Kleina a Leoše Janáčka
v podání Ivo Kahánka.

Program slavnostního večera festivalu VĚČNÁ NADĚJE

LEOŠ JANÁČEK (1854 – 1928)

Po zarostlém chodníčku (výběr z I. řady)

Naše večery
Lístek odvanutý
Pojďte s námi!
Frýdecká Panna Maria
Štěbetaly jak laštovičky
Tak neskonale úzko
Sýček neodletěl

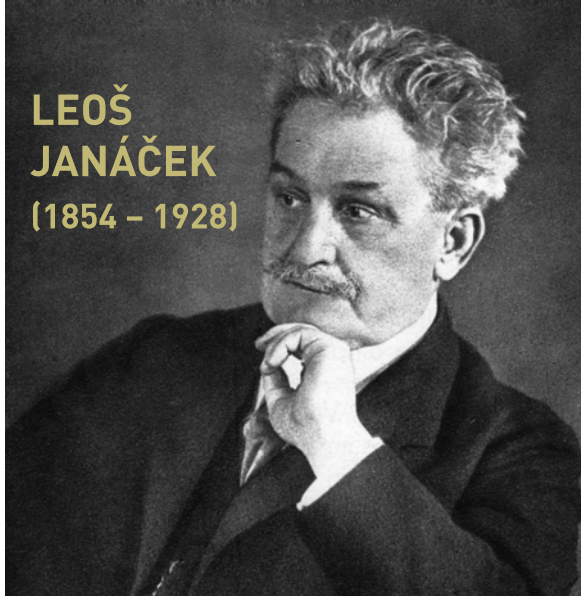
GIDEON KLEIN (1919 – 1945)

Sonáta pro klavír

1. Allegro con fuoco
2. Adagio
3. Allegro vivace

Ivo Kahánek
klavír

LEOŠ JANÁČEK (1854 – 1928)

První řadu klavírního cyklu *Po zarostlém chodníčku* zkomponoval Leoš Janáček (1854–1928) v rozpětí let 1901–1908. Svého vydání se dílo dočkalo v roce 1911 (druhá řada byla publikována v roce 1942) a za osobní přítomnosti autora bylo provedeno Janem Heřmanem na koncertě konaném 23. listopadu 1924 v Brně. Od této chvíle se cyklus řadí k nejhranějším Janáčkovým skladbám. Intimně laděné kusy, původně určené pro harmonium, vznikaly zprvu jen nahodile a teprve později je autor vypracoval na drobné klavírní miniatury. (Na původní záměr psát pro harmonium odkazuje svou stylizací část *Frýdecká Panna Maria*.) Cyklus *Po zarostlém chodníčku* v sobě ukrývá evokace dávných časů strávených na Hukvaldech. Nabízí se představa procházky po cestě polozapomenutých vzpomínek. Názyv jednotlivých skladeb ovšem Janáček doplnil teprve pro první vydání (u některých z nich, např. *Lístek odvanutý*, měnil název třikrát). Jejich řazení pak symbolizuje výrazovou proměnu od optimističtějších úvodních částí (*Naše večery*, *Pojďte s námi*) k temnějšímu závěru (*Tak neskonale úzko*, *Sýček neodletěl*). Na přímý dotaz ředitele prostějovské hudební školy Ezechiela Ambrose, jaké jsou konkrétní nálady těchto částí, Janáček odepsal: „*Nezáleží na tom, aby posluchač znal konkrétní případ, k němuž se vztahovala skladba. Naopak, ať si přimyslí k názvu jednotlivých čísel posluchač, co je případného.*“

Okolo roku 1900, kdy cyklus vznikal, byl Leoš Janáček považován za „lokálního“ skladatele, jenž se pokusil vytvořit moravskou variantu české národní hudby. Až o několik let později se jeho tvorba stala projevem toho nejradikálnějšího, co se tehdy v evropské hudbě odehrálo. Mladý konzervativce tak postupně vyrostl ve stárnoucího avantgardistu.

GIDEON KLEIN (1919 – 1944)

Cesta nadějného klavíristy a budoucího skladatele Gideona Kleina (1919 – 1944) vedla z rodného Přerova přímo do Prahy, kde vedle studia na gymnáziu a později na univerzitě docházel na hodiny klavíru k věhlasnému Vilému Kurzovi. Na pražské konzervatoři a mistrovské škole z něj vyrostl slibný pianistický talent, který své umění rozvíjel na veřejných sólových a komorních koncertech. Napadením Československa hitlerovskými vojsky 15. března 1939 se Kleinova životní situace dramaticky proměnila. Na základě zavedení norimberských zákonů musel opustit univerzitu a přišel o možnost dalšího profesního uplatnění. Přes zákaz veřejného vystupování pak jako klavírista účinkoval pod pseudonymem Karel Vránek, později byl odkázán pouze na utajované domácí koncerty. Veden odhodláním komponovat hudbu se stal v letech 1939/40 soukromým žákem Aloise Háby. Toto rozhodnutí patřilo k důležitým momentům Kleinova uměleckého růstu. Zručného pianistu a nadějného samouka Hába seznamoval nejen s metodami a poetikou vlastní práce, ale rovněž s aktuálními kompozičními postupy a teoretickými východisky předních reprezentantů středoevropské hudební moderny. Výsledkem Kleinova studia je *Duo pro housle a violu* ve čtvrttónovém systému.

Válka je závěrečnou, tragickou etapou Kleinova života a díla. Ani on nezůstal uchráněn před kolektivním židovským údělem. 4. prosince 1941 byl zařazen do transportu do Terezína, kde se jako sólista a komorní hráč podílel na programu akcí tzv. „utváření volného času“ [Freizeitgestaltung]. Svědectví o tom zanechal ve svých terezínských kritikách Viktor Ullmann. 16. října

1944 byl Gideon Klein deportován do Osvětimi. Prošel selekcí a byl zařazen do blízkého pracovního tábora Fürstengrube. Okolnosti smrti nejsou zcela vyjasněné, pravděpodobně zahynul 27. ledna 1945 při likvidaci tábora nacisty před blížící se Rudou armádou.

Sonáta pro klavír, kterou Klein zkomponoval v roce 1943 během internace v terezínském ghettu a která spolu se *Smyčcovým triem* patří k autorovým nejznámějším skladbám, významně reprezentuje autorův umělecký typ. V seznamu skladeb se jedná o dílo ojedinělé, v perspektivě Kleinových životních osudů jde o dílo klíčové, jež dává tušit perspektivy budoucího tvůrčího vývoje. Nic na tomto tvrzení nemění ani skutečnost, že bez zamýšlené závěrečné věty zůstává pouhým torzem. O záměru komponovat čtvrtou větu svědčí Kleinovy zachované rukopisné skici a také fakt, že třetí věta není typickou finální částí.

Třívětá skladba, jež vykazuje tradiční formální rysy sonátového cyklu, je sjednocena plastickou dynamikou, kontrastními tempy a rytmy. To platí již pro první větu (*Allegro con fuoco*). Druhá část (*Adagio*) je vystavěna jako výrazový oblouk směřující k dramatickému vrcholu a zklidňující dohře. Třetí věta (*Allegro vivace*) plná energie a pohybu pak nese typické znaky scherza.

Dílo moderní stylizace, dedikované v autografu sestře Elišce, je výrazně ovlivněno Kleinovými představami o nové tvůrčí poetice, reprezentované především Arnoldem Schönbergem a Aloisem Hábou. V řadě míst rovněž nezapře svůj vztah k pozdně romantické tradici. Přes tyto dílčí syntézy ovšem Klein nevytvořil, či lépe nemohl vytvořit vlastní nezaměnitelný kompoziční styl.

text: Lubomír Spurný

Jako interpret nevšední emocionální síly a hloubky si Ivo Kahánek získal pověst jednoho z nejpůsobivějších umělců své generace a je mnohými považován za nejlepšího současného českého pianistu. Svůj dar okamžitě navázat citovou vazbu s publikem dokáže náležitě zužitkovat ve skladbách od baroka po modernu, s těžištěm v romantickém repertoáru. V cizině je rovněž pokládán za specialistu na interpretaci české hudby.

V roce 2004 se stal absolutním vítězem mezinárodní hudební soutěže Pražské jaro a již předtím získal ocenění v mnoha významných kláních u nás i v cizině (Maria Canals Piano Competition v Barceloně, Vendome Prize ve Vídni, Stiftung Tomassoni Wettbewerb v Kolíně nad Rýnem, Mezinárodní soutěž Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních, Concertino Praga aj.).

Po úspěšných debutech na festivalu Beethovenfest v Bonnu a na Pražském jaru obdržel pozvání od Symfonického orchestru BBC k vystoupení na festivalu BBC Proms v londýnské Royal Albert Hall. V listopadu 2014 byl samotným Sirem Simonem Rattlem vybrán ke dvěma vystoupením s Berlínskou filharmonií. Ivo Kahánek spolupracuje pravidelně s Českou filharmonií a má za sebou úspěšná vystoupení s BBC Scottish Symphony Orchestra Glasgow, Orchestrem WDR Kolín nad Rýnem, Filharmonií Essen, Symfonickým orchestrem Hlavního města Prahy FOK, Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, Pražskou komorní filharmonií, Filharmonií Brno a mnoha jinými.

Ivo Kahánek je absolventem Janáčkovy konzervatoře v Ostravě ve třídě Mgr. Marty Toaderové a Akademie múzických umění v Praze ve třídě prof. Ivana Klánského. Má za sebou také studijní stáž na prestižní londýnské Guildhall School of Music and Drama u Ronana O'Hory a mistrovské kurzy pod vedením Karl-Heinze Kämmerlinga, Christiana Zachariase, Alicie de Larrocha, Imogen Cooper, Petera Frankla a dalších osobností.

Zkráceno z www.ivokahanek.cz

Rezidence primátora hlavního města Prahy zaujímá celé jižní křídlo budovy Městské knihovny v Praze – orientované k Mariánskému náměstí. V přízemí je samostatný vstup do rezidence - vchod do haly, omezené pouze na východní část křídla. 2. patro zaujímá reprezentační část rezidence. Zde je hlavní recepční sál a všechny další, velkoryse řešené prostory. Koncept této oficiální části rezidence je založený na třech hlavních prostorách - vstupní salon, velký recepční sál a jídelní salon. Z těchto prostor lze přímo vstupovat do separátních, komornějších prostor – salonů dámského, pánského, hudebního, citronového, hráčekého. Dále i do zimní zahrady nebo je možné projít velkorysou pasáží s několika vchody do hlavního sálu. Je zde dochována i řada originálů sochařských a malířských děl, vytvořených předními umělci tehdejší doby. 3. patro je nazýváno primátorským bytem, i když reprezentační prostory 2. patra jsou de facto jeho součástí. Měřítka jednotlivých prostor tohoto podlaží jsou mnohem komornější. Jedná se o realizaci řešení nadstandardní bytové dispozice s halou, dámským salonem, pánskou pracovnou, obytným prostorem, jídelnou s přípravnou. Ložnice tvoří samostatný blok a zcela oddělený je přístup k apartmánům pro hosty. I zde je uplatněna individuální tvorba ve všech oblastech interiéru, stejně jako solitéry volného umění. Ve 4. patře byly servisní prostory celé rezidence s dominantní kuchyní, jejíž původní zařízení se nedochovalo. Součástí tohoto podlaží byla i rozsáhlá střešní terasa se zahradní úpravou pro odpočinek, orientovaná výhradně do intimity obestavěného dvora. Rezidence primátora hlavního města Prahy lze považovat za zcela unikátní interiér. Souzní s budovou, je naplněna detailně komponovaným souborem předmětů a prvků stylu art deco se silným nábojem nadšení z národní identity v novém samostatném státě – Československé republice.

Zkráceno z www.praha.eu

Partneři

Záštity

Mgr. Adriana KRNÁČOVÁ, M.A., MBA
primátorka hlavního města Prahy,

Ing. Miloš Zeman
prezident České republiky

Milan Štěch
předseda Senátu
Parlamentu České republiky

JUDr. Kateřina Kalistová
náměstkyně ministra kultury
Ministerstvo kultury

Oldřich Bubeníček
hejtman Ústeckého kraje

JUDr. Pavel Rychetský, dr. h. c.
předseda Ústavního soudu